

FOMENT

DIARI NACIONALISTA REPUBLICA

REDACCIO I ADMINISTRACIO
PERLA, 2.—REUS
TELÉFON N.º M. 168
NO'S RETORNEN ELS ORIGINALS
ENCARA QUE NO'S PUBLIQUIN

Any XIII Núm. 238

Reus, divendres 25 d'Octubre de 1918

PREUS DE SOTSCRIPCIO

REUS. Ptes. 1'50 al mes.
Fora. 4'50 trimestre.
Estranger. 9'—

Número solt 5 cèntims

L'Ilm. Sr.

DON JOSEP M. TARRATS HOMDEDEU

Viudo de D.ª Amalia González Mesa

CONDECORATAMB LA CREU D'OR PRO-ECCLESIA ET PONTIFICE

HA MORT ALS 71 ANYS D'EDAT

HAVENT REBUT ELS AUXILIS ESPIRITUALS I LA BENEDICCIO APOSTOLICA

S. P. D.

El seu fill, filles, fills polítics D. Robert Grau, D. Josep Ayxelá, D. Salvador Bonet i D. Josep Fontana, filla política D.ª Isabel Codina, néts, germanes, germanes i germanes polítics, nebots, cosins, D. Alvar Soldevila Vidal i demés parents, al participar als seus amics i coneguts tant sensible pèrdua els pregunten present en ses oracions al finat i se serveixin acudir avui divendres, a tres quarts de nou, a la casa mortuoria, carrer Sant Joan, núm. 34, per a acompanyar el cadavre a la Parroquial Iglesia de Sant Joan Baptista, i d'allí a la Plaça de Catalunya, on se despedirà el dol.

Els FUNERALS per a l'etern descans de l'ànima del finat se celebrarán seguidament en la PARROQUIA DE SANT PERE. El dol se despedirà a la Iglesia.

Reus 25 Octubre de 1918.

L'Excm. Sr. Arquebisbe de Tarragona ha concedit 100 dies d'Indulgencia als filigresos de la seva jurisdicció que resin per l'ànima del finat.

Catalunya en son moment culminant

Els esdeveniments a Europa se acumulen un darrera l'altre i cada dia que passa, es fa un pas més segur i llarg vers la deslliurança de les petites nacions fins ara subjugades.

El Nacionalisme, fins ara mirat amb esquerp posat pels Governos de quasi totes les nacions, ha arribat en el plànol superior ont arriben totes les forces polítiques que són una valor positiva.

Així podem veure, amb el carinyo del qui veu triomfar ço que ha constituït l'únic ideal suprem d'un mateix, integrat al Nacionalisme, en els programes definitius que'l pensament nordamericà vol fer triomfar a la vella Europa.

El Nacionalisme, que molta gent ideològicament equivocades volien presentar com l'encarnació suprema de l'egoisme individual i col·lectiu, avui se'l glosa i admet com l'única idea gran de regeneració i desvetllament.

El Nacionalisme ha passat a ser la concisa simbolització de la suprema Llibertat.

Les lluirors resplendents de l'estatua gegantina de la Llibertat plaçada al bell mig de l'entrada del port de Nova York, han travessat l'oceà i han il·luminat les terres, xopes de la sang de mil mantes del Nacionalisme, donant-les-hi la nova vida que les retarà poixantes i grans.

Ja per sempre, han passat a ésser quimèrics projectes, sens fonament, els somnis de domini imperialista d'Alemanya i Austria.

La línia Hamburg-Berlín-Sofia-Stambul-Bagdad, amb accés a la Índia i Xina, ha caigut amb la sorollosa estridència amb que cau per terra tot lo que té molt voluminosa apariència, però feble espiritualitat.

Les petites nacions, que havien de constituir els ratjos d'aquesta formidable roda de l'expansió pan-germanista, poden respirar a ple

pulmó, ja que han tornat a la vida.

Polonia, reconstituïda; Txeco-Eslovaquia, lliure; els jugo-eslaus, constituint el somniat Estat eslav del Sud; Serbia, venjada i aclopada en ses terres usurpades, és la profitosa cullita de la desfeta definitiva de l'imperialisme.

Pero, i Catalunya, ¿quin és el fruit que cullirà?

Catalunya, que té, igual que aquestes nacionalitats europees, un problema nacionalista a resoldre amb l'Estat espanyol, veurà l'hora esperada de la seva deslliurança?

Catalunya, igual que els txecs, que'ls polanesos, i que altres nacionalitats, té la seva legió al front de batalla.

Catalunya, com Polonia, Jugo-Estàvia, Bohemia, Serbia, ha vessat la sang dels seus fills, defensant en els moments dolorosos, i en les hores victorioses, el sagnant terror de la França.

Catalunya, ha posat també la seva pedra, en aquesta fortalesa que la Democràcia ha bastit per a en-sorrar a l'Imperialisme germànic.

A Catalunya, assistirà el dret de disposar lliurement dels seus destins i aquest dret, deu haver d'ésser, respectat i sancionat per les nacions que s'han posat al costat de les nacionalitats, fins ara esclaves.

Com ja ha fet observar justament una ploma castellana, es deu haver de resoldre d'una vegada el problema català.

Es aquest l'únic mitjà per a que no's ressucitin les desavinències espirituals i polítiques amb el Govern d'Espanya.

Catalunya, viu l'hora culminant dels grans esdeveniments.

Nosaltres tenim fe en nostra Pàtria i en sos homes.

Ara més que mai, els catalans devem donar la veritable sensació de nostra existència i de nostra unitat nacional.

JORDI ERIN.

De l'Ajuntament

Sessió d'ans d'anit

La presideix l'alcalde senyor Sardá i hi assisteixen els regidors senyors Tricaz, Figueras, Bosch, Pallejá, Colominas, Virgili, Pons, Agudé, Abelló, Salvat, Simó (Jaume) i Simó (Josep).

Lectura de l'acta anterior. Aprovada.

Dictamens de la Comissió de Foment proposant la concessió dels següents permisos:

Al senyor President del Centre de Lectura per a obrir una cequia al carrer de l'Abadía. Aprovat.

A don Joaquim Camps Monné per a construir un tancat provisional en un solar dels terrenys urbanitzats de donya Amalia Benet de Bové. Aprovat.

A don Joaquim Oliveres Doménech per a reedificar la façana de la casa sense número del carrer de Valldroquetes i reformar la de la mateixa casa que dona al carreró de Montserrat. Queda per vuit dies damunt la taula.

A don Ramon Soto Rosselló per obrir una porta d'un mur de tanca de sa propietat sita en el camí de Valls. Aprovat.

A don Josep Marcillach per a reedificar la façana de la casa número 5 del carrer de Sant Elies. Aprovat.

—Dictamens de la Comissió de Hisenda:

1. Proposant se retorni al senyor Dipositari municipal el reste de la fiança de 2.000 pessetes que té dipositades en el Banc d'Espanya per a respondre de sa anterior gestió.

El senyor Figueras diu que tot està corrent i en regla i que aqueix dictamen s'ha presentat després de vist l'informe del comptador.

El senyor Simó (Jaume) diu que sabent que algún regidor volia intervenir en la discussió d'aqueix dictamen per lo que demana que quedi sobre la taula.

El senyor Figueras diu que no hi té inconvenient, però que tot està resolt d'acord amb lo acordat per l'Ajuntament.

El senyor Simó pregunta ont és l'informe del tècnic que enten devia anar adjunt al dictamen.

El senyor Figueras diu que aqueix informe obra en Secretaria.

Es aprovat.

2. Proposant sol·licitar de la Excma. Diputació provincial de Tarragona la concessió de la reducció extraordinària del 50 per 100 sobre deute líquid fixat en 31 de Desembre de 1916. Aprovat.

3. En el que's proposa encarregar oficialment a don Josep Prats Badia la recaudació del arbitri sobre carns. Aprovat.

—Projecte de Pressupost extraordinari de Sanitat format per la Comissió d'Hisenda. Aprovat.

—Comptes de Beneficència corresponents al mes de setembre últim. Aprovats.

—Pressupost d'ingresos i gastos per a l'extinció de la pandèmia regnant.

Parlen els senyors Simó (Jaume) Figueras, Sardá, Pallejá i Aguadé, quedant aprovat.

El senyor Simó (Jaume) pregunta com és que en el mes d'Agost que encara no hi havia grippe, es van gastar en les cases de beneficència 700 pessetes de llet.

El senyor Salvat en dona explicacions.

—Es dona lectura a una carta del senyor Alcalde de Tarragona convidant a l'Ajuntament a una reunió per a parlar contra l'atropell que intenta la Companyia «Electricista Catalana S. A.» apujant el lloguer dels comptadors.

El senyor Aguadé diu que hi va assistir i en aquella reunió va triomfar l'esperit d'intransigència contra l'atropell que s'intenta.

Fa llegir la circular que es va redactar per a enviar als pobles aconsellant als abonats **QUE NO PAGUIN L'AUMENT** que intenta cobrar l'esmentada Companyia.

Als conservadors els espanta el que s'aconselli als pobles que no paguin, puix aixó és un perill.

El senyor Simó (Jaume) fa notar que l'Alcalde de Tarragona, essent de la mateixa escola política que el senyor Sardá, no ha vacilat en aconsellar-ho.

—El mateix senyor Simó diu que a l'Hospital hi ha una plaga de mosquits que fan moltes senyals a la cara dels malalts.

El senyor Salvat diu que ja ha fet indagar d'ont hi entren.

Aixís mateix denuncia que al departament d'infecciosos del Hospital hi ha una mare amb una criatura de 3 mesos la qual no te cap malaltia, però que essent allí corre el perill d'intectar-se.

—Protesta després d'unes obres que s'han fet al carrer de S. Vicens Alegre.

El senyor Aguadé diu que ja ha donat ordres de que s'imposi el degut correctiu.

—Firmades pels senyors Simó (Jaume), Simó (Josep) i Abelló, es presenten dues proposicions sobre adopció de mides higièniques, la primera de les quals, referent a waters, i a rebaixar la mitat del impost als propietaris de cases que vulguin pendre aigua del Municipi i desaiugar a la clavaguera comunal. Passa a la Comissió pel seu estudi. L'Altra és retirada, i s'aixeca la sessió.

D. Josep M.ª Tarrats Homdedeu

En l'hora dolorosa en que desapareix per sempre més un bon patri, és quan son recordades i ponderades ses bones qualitats i accions meritories que portá a terme durant la seva vida.

D. Josep M.ª Tarrats, el bon patri que acaba de morir, era un home que per la seva condició de director propietari de la fàbrica més important de Reus, de «La Fabril Algodonera», podia concitar

odis i rencunies, podia captar-se fàcilment la impopularitat; malgrat aixó, la seva pèrdua serà plorada per la ciutat en pes, sens distinció de matços ni de posicions socials. I és que el senyor Tarrats, si en moments de lluita fatal entre el capital i el treball merescué censures de la classe obrera, passat el moment àlgit de passió, s'hagué de regoneixer que era un home de bons sentiments, de bonesa de cor i per xó en vida com en mort mereixé el respecte i la consideració de tothom.

Penyora de la seva bondat, és la fundació del «Assil del Sagrat Cor» ont hi troben aliment, acullida i instrucció, els fills dels obrers que vagarien abandonats en les hores en que els seus pares treballen; Institució caritativa que per sí sola pregona el criteri que en qüestions socials regia les accions del malaguanyat patri.

Fundá així mateix el «Patronat de l'Obrer» i conseqüent amb les seves idees religioses, fundá també el «Semanario Católico».

De les seves dots com a enginyer industrial i home de negocis, en respón la volada que sapigué donar a «La Fabril Algodonera», transformant radicalment la maquinària, i ampliant la seva producció.

Col·laborá eficaçment amb els promotors del Pantán de Riudecanyes, desempeñant amb acert varis anys la presidència del Sindicat de Regs del mateix.

Per la seva honorabilitat, fou canceller del Banc de Reus i del Banc d'Espanya i no ocupá altres càrrecs per repugnar al seu caràcter.

Jamai militá en política ni intervingué en la vida pública, però quan vingué un moment de perill per a la ciutat, quan se tractava de delmar a Reus amb el monopoli d'aigües Caballé, doná proves del seu civisme i amor patri posant-se àrdidament en el lloc que li corresponia entre les forces vives de la població per a evitar el dany que's tractava d'interir a Reus. Fou en

BAR AMIEL

PROXIMA APERTURA

aquella ocasió quan poguerem apreciar el temps del seu caràcter. Passat aquell moment, tornà al seu ostracisme, dedicant per enter les seves energies a la prosperitat de la seva fàbrica, que era el seu orgull i gloria.

Allunyats de tota relació amb el senyor Tarrats, en l'hora de la seva mort ens creiem en el deure de rerecli aquest modest homenatge de justícia.

Que descansi en pau i que la seva família, en particular el seu fill don Joan, sàpiguen suportar amb resignació aquesta pèrdua, pensant que és tot Reus qui s'associa al seu dolor.

L'acte de l'enterrament tindrà lloc avui, divendres, a tres quarts de nou del matí.

SECCIO OFICIAL

Registre Civil

INSCRIPCIONS DEL 24 D'OCTUBRE

NAIXEMENTS

Teresa Salvat Jorret, S. Sebastia, 5, 1er.—Antonia Saperas Gras, Rosich, 16, 3er.

DEFUNCIONS

Amadeu Sabaté Bargalló, 21 anys, Girada, 8.—Joan Piñol Bages, 51 anys, Hospital civil.—Francisca Rufes Benet, 11 anys, Joan Martell, 1.—Bonaventura Rodriguez Sandra, 27 anys, S. Jaume, 23.—Perfecte Juncosa Trilla, 27 anys, S. Carles i S. Josep, 8.—Josep M. Tarrats Homdedeu, 71 anys, S. Joan, 36.—Maria Caixal Balsells, 64 anys, Galofre, 8.—Pere Cuchi Mercadé, 31 anys, Girada, 21.

MATRIMONIS

Cap.

Informació

FOMENT solemnitzarà demà la inauguració del «Teatre Bartrina» publicant un nombre extraordinari il·lustrat.

Entenem que no es tracta precisament de la reobertura del Teatre del Centre, sino que a l'obrir-se ostentant una nova denominació, la d'un fill il·lustre de Reus, la del genial Joaquim M. Bartrina, te la significació d'un homenatge al que ens volem associar amb entusiasme.

KIOSYL cura la grippe i tota classe de febres.
De venda: Farmacia A. Puyed Lloberas. Representant: D. M. Baró Tapiró.

El Comitè organitzador de la Tómbola pro Cases dels soldats Invalíds Belgues continua rebent objectes i donatius destinats a tant humanitari acte.

Darrerament ha rebut: dels senyors Josep Simó i Lola Alimbau, una preciosa arqueta de metall, del senyor Miquel Alimbau, una artística figura, i de la senyora Josepa Blasco, Vda. de Navas, un hermos tapic.

També el senyor Artemi Margalef, d'Ascó, ha entregat una quantitat en metàlic.

Per a calçat **ECONOMIC**, per la seva molta **DURACIO**, i **ELEGANT**, per la seva gran **NOVATAT**, serveixi's visitar

“AL BUEN GUSTO,”
Arraval Santa Agna

Ultims models en sabates sit i vellut per a senyora.

Falta dependenta, guanyarà bon sou

Ha mort a Riudecanyes, on residia accidentalment, l'il·lustre juriconsult i compatriota nostre En Guillel M. de Brocá.

D. E. P.

En el nombre de «Semnario Católico», corresponent a la passada setmana, se diu en un escrit, entre altres coses, que a Reus hi ha un Institut de Puericultura que està tancat per manca de llet.

La Junta de l'Associació Reusenca de Caritat i els iniciadors i propagadors del mentat Institut deuen fer constar que si aqueix no funciona es deu únicament a les especials circumstancies en que's troba la ciutat; no a altres causes.

Consti, doncs, que aixís que's normalitzi l'estat sanitari entrarà en funcions el citat «Institut de Puericultura».

MERITORI
de 14 a 15 anys, se necessita. Informaràn en aquesta impremta.

Per l'Alcaldia s'ha publicat un bando ordenant a tots els possessors de carruatges, cotxes, automòvils i caballeries de luxe, que per tot el dia 30 de l'actual presentin la oportuna relació duplicada, als efectes de de la formació del padró especial, per a la tributació del corresponent impost.

Segons una nota de la Comissió executiva de l'Associació Nacional de Mestres aquesta continuarà els seus treballs per a que en el pròxim pressupost s'arribi a la efectivitat de les 1.500 pessetes per als mestres i mestresses que ara queden a 1.250 pessetes.